

כן להתלהב!!!

בערב, בשעת החדשות, אני יושב מול הטלוויזיה וצופה בעיתונאים המוכשרים. אין זה משנה מהן הכותרות של אותו יום ועל מה הם מדברים. אני מתבונן בפנים ובשפת גופם. אני לא מקשיב למילים אלא מתרכז ושומע רק את המנגינה הרצופה והבטוחה שהם מבצעים. אני מתפלא כל פעם מחדש מההתלהבות שלהם, מהרצון להסביר בצורה משכנעת, מהאנרגיות ומהחיוניות שמלוות אותם ומהיכולת להפוך כל אייטם לנושא החשוב ביותר שיש לדבר עליו.

אני מקנא בהם ושואל את עצמי מדוע רוב המורים כאשר הם עומדים בפני הכיתה אינם כאלה. מדוע אינם מאמצים את ההתנהגות הזאת? מדוע שלא ידמו לאותם פרשנים, מגישים, מראיינים או חזאים שכל ערב חייבים להוכיח את עצמם מול הצופים בבית? מדוע לא לדמיין, לפני שהשיעור מתחיל, שיש לתת את ההצגה הטובה של החיים...כי יש תחרות על המקום, כי אם לא אהיה טוב יעיפו אותי לכל רוחות ויביאו מישהו אחר ולכן עלי להרשים את הקהל? מדוע לא לחשוב שעליהם לשכנע את הצופים שהם הטובים ביותר, המעודכנים, המקושרים והמתלהבים ביותר?

כל פעם שאני מבקש מהסטודנטים שלי לתכנן שיעור, להגיש מערך שיעור, עליהם להתייחס לשאלה: **מהי החשיבות של הנושא?** או במילים אחרות: **מדוע הנושא שהולך להיות נלמד הוא משמעותי? מדוע הוא רלוונטי?** זו אחת השאלות הראשונות שאנחנו המורים צריכים לענות כשאנחנו חושבים על השיעור הבא שלנו. לדאבון לבי לא הרבה סטודנטים מצליחים להתמודד עם השאלה הקשה הזאת. הם לא מצליחים לרדת לעומק העניין. הם מסתובבים מסביב לגרעין המהותי הזה בלי לפצח אותו ואז הם כותבים בפשטות שהנושא הוא חלק מתכנית הלימודים. בניסיון ליצור הבנה אני מנסה הסבר אחר, למשל, "לו היו אומרים לך שאין זמן ללמד את הנושא הזה כי הוא לא דבר חשוב ולכן רוצים למחוק אותו מתכנית הלימודים, כיצד היית מגיב ומצדיק את קיומו ואת הוראתו? אותם סטודנטים מוכשרים מוסיפים להתפתל בינם לבין עצמם ושואלים בשקט מה רוצה המרצה העקשן הזה. הם מתקשים לענות על השאלה הזאת תשובה כנה ומספקת. אז כיצד מתמודדים עם השאלה הזאת?

התנאי הראשון כדי לענות עליה הוא הידיעה שיש צורך **לדעת** את הנושא. למשל, אם קוראים רק חצי עמוד על הקונגרס הציוני הראשון מתוך אתר אינטרנט כלשהו או סיכום כזה או אחר מתוך ספר לימוד, לעולם לא יוכלו להתייחס ולענות על שאלת החשיבות בצורה חכמה ואמיתית. קריאה

של פריטים בודדים, אך רלוונטיים על הנושא, למשל, מאמר מרכזי אחד ופרק מתוך ספר מחקר אמורה לספק מושג כללי לגבי **הרעיון המרכזי** של הנושא. אני זוכר את עצמי עושה את המלאכה הזאת במהלך הקיץ, במסגרת ההכנות לקראת שנת הלימודים. מורה ש"עשה שיעורי בית" וקרא חומר רקע על הנושא שהוא הולך ללמד, אם הוא גם מעורב וקשוב מבחינה חברתית יש לשער כי יוכל לתת תשובה אישית טובה לשאלת החשיבות של הנושא.

הגעתי למסקנה שהשאלה הזאת איננה מכשול שרירותי שאני מעמיד בפני המורים לעתיד, אלא שלב הכרחי לקראת הצלחת המורים. תחילה, דעו את הנושא ואחר כך, חשבו מה יש בו שהוא חשוב, שלא ניתן בלעדיו, שהוא הכרחי להילמד בכיתה!! ומדוע חייבים אתם ללמד אותו בכיתה.

עכשיו אני מגיע לנקודה נוספת ומרכזית של חיבור זה: זיהוי החשיבות של הנושא הלימודי העומד על הפרק אמור להעניק למורה את האנרגיות, הכוחות וההתלהבות הדרושים כדי להפוך את הסיטואציה הקרויה "שיעור היסטוריה" לדבר החשוב ביותר של אותו רגע. מציאת המשמעות מובילה להתלהבות וההתלהבות של המורה יכולה להביא **למעורבות** של התלמידים ול**שיתופות** שלהם בפעילות ההוראה. "רואים שאתה חי את הנושא" אמרו לי פעם תלמידי כיתה י"א כאשר הסברתי להם על הפעילות המדינית של הרצל. זה קרה בהשפעת ספרו של עמוס אילון, "הרצל". התלהבתי מהדמות ולכן היה לי חשוב ללמד עליה, על הרעיונות ועל מאבקים שלה.

בקיצור:

ידע (מוביל ל...) חשיבות (מוביל ל...) התלהבות (מוביל ל...) מעורבות.

אני תקווה שמורים יאמצו את המסלול הזה וינסו לעלות עליו בכל שיעור. כעת אני רק חושש מדבר אחד: שהם יצליחו והצלחה זאת תביא אותם לפרוש מן ההוראה ולהצטרף למחלקות החדשות בטלויזיה.